

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Váár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
— Telefon hívószám 20. —

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. ÉLTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legelőbbban számítottak
Késziratok nem adóznak vissza.

A háború.

Csikszereda, 1917. március 6.

A szárazföldi harctereken nem fejlődtek ki nagyobb hadi akciók. Élénk mozgolódás, sőt nagyobb méretű tevékenység mutatkozik majdnem az összes frontokon, de a tavaszi nagy offenzívának körvonalai nem bontakoztak még ki. Egyelőre még csak a kölesönös kitapogatózásnál, a gyengébb pontok kutatásánál, a tartalékok elhelyezésénél és a tulajdonképeni csökkenés lépésénél tartanak a hadviselő felek.

Különösen nagy az entente-népek nyugtalankodása a hosszas tétlenség miatt s mind hangosabban követelik a gyors döntést. Készek ugyan még egyszer hitelt adni vezetőik biztatásának, de egyre jobban sürgetik, hogy a hozandó utolsó nagy áldozatokkal a végleges győzelem minél hamarabb biztosítsák.

Fokozódott ellenségeinknek ez az idegessége különösen azóta, hogy a korlátlan buvárhajóharc alig néhány hét alatt olyan inséges állapotot teremtett náluk, amilyent nálunk az angol-francia blokádnál két és fél év alatt sem volt képes felmutatni. Jóformán még meg sem kezdődött a buvárnaszádoknak blokádkijáratása s már is érezhető annak rettenetes hatása nemcsak a körülzárt entente-országokban, hanem közvetve, Amerikában is.

Amikor a német kormány a múlt hó elején elrendelte a korlátlan buvárhajóharcot, megnyugvással fogadtuk a súlyos elhatározást. Meg voltunk győződve, hogy a központi hatalmak nem térhetek ki többé e rendszabály foganatosítása elől s egy pillanatig sem kételkedtünk abban, hogy úgy az időpont megválasztásában, mint az akció méreteit illetően a német kormány ezuttal is a legnagyobb körültekintéssel és gondossággal járt el. Azonban a legteljesebb bizalom előlegezése dacára is felvetődött minden gondolkodó ember agyában az a kérdés, vajon hány torpedónaszád áll a német tengerészet rendelkezésére annak a célnak a biztosítására, melynek érdekében még az Amerikával való szakitást is megkockáztatta és vajon milyen eszközökkel fog védekezni Anglia az őt és a szövetségeseit fenyegető veszedelem ellen? Azóta már mindkét kérdésre meg is kaptuk a feleletet. Nem tudjuk ugyan, mert hisz a dolgok természeténél fogva nem is kerülhet még nyilvánosságra, hogy számszerűen hány buvárnaszád indult el az angol tengeri kereskedelem és a többi entente ország munició beszerzésének a megakasztása céljából, de igenis azt tudjuk, hogy az utrakelti naszádok száma elegendőnek bizonyult a feladat megoldására. Capelle

admirális, a tengeri haditengerészet legilletékesebb embere nemcsak hogy megvan elégedve az eddigi eredményekkel, hanem máris örömmel konstatálta a külügyi bizottság előtt, hogy a buvárhajók munkája a legvérmesebb reménysegeket is felülmulja. És ugyanezen a nézetnek adtak kifejezést Helfferich és Zimmermann államtitkárok is. E három illetékes nyilatkozat után pedig annál nagyobb bizalommal nézhetünk a további fejlemények elé, mivel az öt hetes korlátlan buvárhajó eredményeiből már megállapítható a felelet arra a kérdésre is, milyen eszközökkel és milyen sikerrel védekeznek az entente hajói a buvárhajó veszedelem ellen? Ma már tudjuk, hogy ez a védekezés a legprimitív módon s minden siker nélkül folyik, amennyiben védekezéstől egyáltalán szó lehet. — Capelle admirális kijelentette, hogy eddig semmi ok sincs annak feltevésére, hogy egyetlen német buvárhajó is elveszett vagy idegen kézre került volna s mi feltétlenül megbizunk ebben az autoratív kijelentésben. Amha egyik vagy másik buvárhajó el is pusztulna ebben a mítoszi harcban, az elért eredmény tekintetéből számba sem jöhet a relatív veszteség. Pozitív ténynek vehető tehát, hogy az angolok jóformán védetlenek a buvárhajókkal szemben.

Ha eddigelé nem tudtak megfelelő védekezésről gondoskodni, ezután sem lesznek arra képesek. A főleggyverzett kereskedelmi hajó szép gondolat, de a keresztülviteléhez, ha csak 3000 kereskedelmi hajót veszünk alapul egy nagyszabású akcióhoz, legalább 10.000 észt, néhány ezer tiszt és a haditengerészet által nem nélkülözhető sok ezer matróz szükségeltetik. Honnan vegye Anglia ezeket az ágyukat és embereket?

A szorongatott Angliát még Amerikának az entente-hoz való csatlakozása sem mentheti ki, abból a bajból, mely siettetni a háború befejezését és a ránk nézve győzelmes béke megkötését.

Románia hadvezérei.

Cottu tábornok öngyilkossága. — Sacharow a mukáni győző. — Avarescu — Mackensen tanuló társa volt. — Az egyetlen győzhetetlen román tábornok.

Bukarest még inkább kávéházi város, mint Budapest. Bratianu jól tudta, hogy miért zárták be a bukaresti kávéházakat, mikor a románok dolga a harctereken kezdett rosszul menni. Bratianu tudta, hogy minden lesújtó kritika, minden elégedetlenség a bukaresti kávéházakból indult ki. Különösen a Capsa diplomatai és stratégiai és az imperial kávéház politikusi váltak idegessékké: ezért az elégedetlenség forrását be kellett zárni. A Capsában a neves politikusok gyűltek össze. Goga és Lukácsiu az Imperialba jártak. Ott volt az erdélyiek törzsszabála. A Capsában tartotta meg előadásait Take Jonescu. Itt politizáltak felelősség nélkül és itt adták elő a stratégiai

terveket. Amíg a románok Erdélyben állottak, a román hadvezérekben félisteneket láttak. A román vezérkart egyenesen a német fölé hozták Most... most másképpen beszélnek.

Cottu, a vezérkar főnöke meghalt. Az argentin csatában esett el. Azt beszélik, hogy öngyilkosságot követett el, mert a király megtagadta, hogy Cottu áruló. — A Capsaok egy törzsvendége azonban tudja:

Cottu azzal roszta el a dolgát, hogy vacsorát juttatott. — O Falkenhaynt Tirgu-Jiu-nál szándékosan beengedte, mert ekkor két tíz közé akarta kapni Falkenhaynt. Az orsovai hadsereg azonban nem volt képes hadműveletet lefejkorán bevégezni. Ezért lett öngyilkos Cottu.

Egy másik stratégia hozzáfűzte:

— De mi... mi volt öngyilkos a Tirgu-Jiu-i csata előtt? Akkor a dolgok ma másképp állanak.

Cottu utódja Ilieszku iránt sem visoltettek nagy bizalommal.

— Ilieszku — mondta az egyik — Turinban vezette tanulmányait. Cadorna volt a tanítómestere. És amilyen a mester, olyan a tanítvány.

Amikor Ilieszku még hadügyminiszter volt, nagy embernek tartották. Dithirambuszokat bontgat ról. — Romániában a háborún sokat kerestek az emberek. A legjobbját azonban Ilieszku kereste. Eppen ezért ebben a korrupciós országban őt csodálták a legjobban.

Sacharowról, aki az orosz csapatok élén állt, nem sokat tudtak a Capsában. Nagyon későn jött, mondták csak akkor, amikor a Dobrudzsában és a Szurduk-szeresóban minden elveszett.

Amikor Romániába érkezett, a lapok hosszú cikkekben dícsőitették, rámutattak, hogy az orosz-japán háborúban milyen fontos szerepet játszott, mint Kurepatkin vezérkari főnöke. No, mondták erre mások, nem nagy művészet volt a mukdeni csatát elveszíteni. Gajicában Lemberg előtt megállni. Ezt a mi hadvezérek is meg tudják tenni. A nép aztán egyre-másra esemta az élceket Sacharow lovására.

Népszerű volt Avareszku tábornok. A háború megindulásakor nem szántak neki szerepet. Naunk, mondták a Capsában, a hadvezetés is a politikához tartozik. Minden kormányváltás alkalmával változnak a tábornokok és hadseregparancsnokok is. A régiak mennek és újak jönnek helyükbe. Avareszku a konzervatív pártba tartozott és Majoreszku bukása után Bratianu és a liberálisok elküldték. A tutrakani vereség után merült fel ismét a neve és úgy jelent meg a román közvélemény előtt, mint Románia megmentője.

Az Adererul így írt róla:

— Avareszku a porosz katonai iskolában nevelkedett, osztálytársa volt Mackensennek. — De most megmutatta, mondták, hogy többet tud Mackensennél.

Erre csakhamar elkövetkezett, az első veresége. Avareszku Pitestitől Bukarestig futott, onnan még tovább. A Capsa humoristái nem jöttek zavarba.

— Istenem, épen most tűnik ki, hogy Mackensen mégis jobb tanuló volt. Ki tehet róla?

A legjobb dolga valamennyi román tábornok között Bratechinew tábornoknak van. A többiek csatákat vesztek és elkergették őket. Bratechinew azonban még egyetlen ágyút sem engedett át az ellenségnek, egyetlen csatát sem veszített el. Mindmáig verhetetlen és állását szilárdan tartja. Igar, hogy a legkellemebb helye is van, ő látja el a szép szolgálatot a szép királyné személye körül.

Igy beszélnek a rossznyelvű románok a Capsában.

KÜLÖNFÉLÉK.

Csikszereda város rendkívüli államsegélye. A belügyminiszter Gyalóky Sándor főispán előterjesztésére Csikszereda város súlyos helyzetére való tekintettel, a halaszthatatlan szükségletek kielégítésére, egyelőre előlegképpen, 10,000 korona rendkívüli államsegélyt engedélyezett és utalt ki. Remény van rá, hogy a súlyos helyzetben levő várost a belügyminiszter további hathatós segítségben fogja részesíteni, ami annyival inkább indokolt, mert a városnak közel fele leégett s minthogy a lakosság visszaterése sincsen megengedve, a város sem pótdoból, sem más jövedelmi forrásból folyó bevételekre hosszú ideig egyáltalában nem számíthat.

— **Uj vezérkari főnök.** A király Hötzen-dorfi Konrád báró vezérkari főnököt meleghangú szavak kíséretében állásától felmentette és neki a Mária Terézia-rend nagykeresztjét adományozta. A vezérkar főnökévé Arz Arthur gyalogsági tábornokot nevezte ki. Arz Arthur erdélyi ember és általunk nemcsak előnyösen ismert, de előttünk a legnagyobb mértékben rokonszenves is, mert ő volt az, ki Csikból a románokat kiverte, majd jó ideig hadseregpáncsnok volt e fronton, meggyőzve az oroszok minden előretörését. Ugyancsak ő foglalta el híres kassai hadtestével a múlt évben Brest-Litowskot is.

— **Jegyző-választás.** Csikszentkirály község a Cseh Károly halálával megüresedett községi jegyzői állásra Kovács Béla csikmindszenti körjegyzőt választotta meg. Értesülésünk szerint a csikmindszenti körjegyzői állásra Csizser Vilmos csikszentsimoni segédjegyző a legtöbb kilátással pályázik.

— **Az országgyűlési képviselőválasztók összeírása.** Az országgyűlési képviselőválasztók 1918. évi állandó névjegyzékének összeállítására kijelölt küldöttségek munkálataikat oly időben kötelesek befejezni, hogy az összeírások aprilis hó 5-ig a központi választmányhoz beterjeszthetők legyenek. Az összeírás tehát még e hónapban kezdetet vesz, napjairól a községi előjáróságok hirdetményt tesznek közzé. A küldöttségek előtt mindenki személyesen is megjelenhet jogcímének igazolása végett, de a küldöttségek ettől függetlenül minden jogosultat hivatalból kötelesek összeírásba venni.

— **Tízezer korona jutalom.** A kereskedelemügyi miniszter tízezer korona jutalmat tűzött ki annak számára, aki olyan adatokat szolgáltat a nyomozó hatóságoknak, amelyek révén a bersházasi 300,000 koronás postai küldemény tettese kézrekerül. Ha az összeg kisebb része kerül kézre, akkor a jutalom háromezer korona.

— **A hadművelési területekre vonatkozó szigorított utazási szabályok.** A belügyminiszter február 1-én 3000—1917. B. M. eln. sz. alatt újabb körrendelettel szabályozza a hadművelési területen való utazást. Ezek a szabályok szigorúbbak az előzőknél és céljuk, hogy senki se utazzék, ha nem muszáj. Az engedélyt a rendőrhatalósági (rendőrkapitány, főszolgabíró) kell kérni, mely a kellően felszerelt kervevényeket a külön katonai engedély kiállítására illetékes katonai parancsnoksághoz juttatja. Engedély csak akkor kérhető, ha halasztást nem tűrő igazolt ok forog fenn, így például életveszélyes sebesülés, haláleset, fontos gazdasági érdek, szolgálati behívás fordul elő. A katonai engedélyen kívül szükséges a személyazonosság igazolására arcképes igazolvány, szabályszerű arcképes utlevél vagy a rendőrhatalóság igazoló-jegye. Csikmegye még belsőhadszínteret képez, hová az elmenekült lakosság visszaterése még nincsen megengedve, ezért az utazási engedélyek is igen szigorúan kezeltek. Tehát senki se utazzon, ha nem muszáj.

— **A hadikárok felvétele.** A hadikárok felvételére alakított bizottságok működésének egységes megkezdése céljából értesülésünk szerint közelebről értekezlet fog tartatni, mely hivatta lesz a bizottságok működésének sorrendjét megállapítani. A bizottságok ugyanis csak sorrend szerint és nem egyidőben működhetnek, mivel a miniszteriumok az egységes felfogás és egyöntetű eljárás céljából csak egy-egy bizottsági tagot jelöltek ki a vármegye területére. Valószínű azonban, hogy az eljárás gyorsabb keresztülvitele érdekében, nehogy a hadikárok egy része elmosódjék, újabb tagok kijelölése is kérelmeztetni fog, hogy legalább a csiki és gyergyói bizottságok egyidőben kezdhesék meg munkájukat. Az eddigiek szerint az eljárás Csikszeredában fog megkezdődni, hol a legtöbb kár van. Az eljárás szabályait lapunk legutóbbi számában összefoglalva közreadtuk. Ezúttal ismételtén utalunk arra, hogy a kárbejelentések már most beadhatók a közsegi előjáróságokhoz és polgármesterekhez, mert a bizottságok csak akkor kezdhetik meg érdemleges munkájukat, ha a bejelentések tömegesebben megtehetőek. A beadásra végső határidők kitűzve még nincsenek.

— **Az ajtókilincseket elviszik.** A hivatalos lap közli a magyar és az osztrák honvédelmi miniszterek rendeletét, amelynek értelmében az épületek, kerítések ajtóiról és kapuira a sárga- és vörösréz és bronz ajtóvereteket hadicélokra leendő használatra le fogják szedni. A kormány által megbízott vállalatok és közegyek a kilincseket, kilincsrészeket, kulcslyukpajzsokat, védőket, sárpajzsokat az ajtókról, kapukról le fogják szedni és pótananyagból készült vereteket szerelnek fel ezek helyett. Ezt a háztulajdonosok és bérlők tünni tartoznak. A vállalatokat és közegyeket a közigazgatási hatóság igazolvánnyal látja el és ha a közegyekben a hatóság kihirdette, hogy a kilincsek kicserélése megkezdődik, akkor ezek az igazolt közegyek minden lakásban és házban megjelenhetnek és a kicserélést elvégezhetik. A kicserélést nem kell semmit sem fizetni, ellenben az elvitt kilincsekért, veretekért és zarakért a felek sem kapnak kártérítést. A rendelet megszegése két hónapig terjedhető elzárással büntethető.

— **A német márka értéke.** A pénzügyminiszter a német márka értékét 155 fillérben állapította meg és utasította az adóhivatalokat, hogy a német markát 155 fillérben fizetés és beváltás végett felektől fogadják el. Ezt a hirt közönségünk tájékoztatása végett azért is közöljük, mert a közönség kezében igen jelentékeny német pénz van.

— **Az új dohányárak.** A hivatalos lap közli a magyar dohányjövedéki gyártmányok új árait, amelyek alig hat év alatt harmadizban drágultak s némely szivar- vagy cigarettafaj ára éppen kétszeresére emelkedett. A forgalomban levő ismertebb dohánygyártmányok új árai a következők:

Pipa- és szivarkadohányok: Legfinomabb török 100 grammja 13 korona, Finom török 7 korona 20 fillér, Finom Hercegovina 4.80, Középfinom török 3.60, (25 grammos 90 fillér), Kanasztér 25 grammos 30 fillér, Kiváló finom magyar szivarkadohány 100 grammos 2.30, Legfinomabb magyar pipadohány 100 grammos 1.44, Legfinomabb magyar szivarkadohány 25 grammos 40 fillér. Finom magyar 100 grammos 1.12, Kapadohány 52 fillér, Magyar pipadohány 25 grammos 10 fillér. Szivarok: Regalia darabja 32 fillér, Trabucos 30 fillér, Britanica 26 fillér, Milares 24 fillér, Operas 22 fillér, Cuba Portorico 16 fillér, Virginia 16 fillér, Portorico 12 fillér. Rövid magyar 6 fillér. — Szivarkák: Nilus darabja 12 fillér, Stambul 9 fillér, Sultán 8 fillér, Memphis 9 fillér, Mirjam 8 fillér, Király 6 fillér, Hölgy 6 fillér, Hercegovina 6 fillér, Sport 5 fillér, Duna 4 fillér, Drama és Virginia 3 fillér. A különlegességi dohánygyártmányok közül a pipa- és szivarkadohányok új ára: Sultan Flor 100 grammos 28 korona, Kir 12 korona, Puricsán 11 korona, Hercegovina 10 korona, Muskatály, Verpeléti és Retháti 2.30 korona. Szivarok: Regalia Favorita darabja 44 fillér, Operas Especial 44 fillér, Regalia Media 34 fillér, Havanna Virginia 32 fillér, Portorico

Especial 29 fillér. Szivarkák: Coronas 20 fillér, Ammeris 15 fillér, Ghiubek 14 fillér, Khedive 12 fillér, Princessas 10 fillér, Dames 10 fillér.

— **A nyári időszámítás.** A múlt esztendőben a központi hatalmak országában május hó 1-én lépett életbe a nyári időszámítás, amely annyira bevált, hogy az idén is rendszerezitük. Csakhogy ebben az esztendőben, úgy látszik, két héttel korábban fog megkezdődni. A német kormány ugyanis elhatározta, hogy a nyári időt, amely tudvalevően a rendszer óraosztásnak egy órával előbbre igazítását jelenti, már az április 15-éről 16-ára virradó éjjelen lépteti életbe. Cél szerűségi szempontokból és a vasutak forgalmi érdekeire való tekintettel azonban a német kormány ugy határozott, hogy az órák előbbre igazítását április 16-án nem éjfélkor, hanem hajnali két órakor végzik, olyképpen, hogy két órakor háromra igazítják előre a vasuti órákat. — A többi állami intézeteknek óráit pedig akár éjfélikor, akár hajnalban leket előreigazítani.

— **Maximális árak.** Csikvármegye alispánj, újabban Csikvármegye egész területére az alábbi élelmiszerek árait maximalta: egy darab tojás 20 fillér, dézsa-hólyagturó nagybani árusításnál 1 kgr. 6 korona, kicsinybani árusításnál 6 korona 60 fillér, tömlő-berszánturó nagybani árusításnál 8 korona, kicsinybani árusításnál 8 korona 50 fillér, közönséges turó-sajt nagybani árusításnál 1 kgr. 5 korona 50 fillér, kicsinybani árusításnál 6 korona. A tej literjének maximális ára Csikban 58 fillér. Ezeket az árakat már csak azért is közöljük, mert itt mindenki annyit fizet az élelmiszerekért, amennyit kérnek. A vevőnek úgy látszik se háboru, se maximális ár nincsen, pedig ő is kihágást követ el és büntetendő, mikor a maximális árat tullicitálja. Magunk részéről a drágaság miatt siránkozókat nem sajnáljuk, mert éppen ezek azok, kik minden árat megfizetnek és nem alkalmazkodnak a hatósági árakhoz. Hogy végre valahára Csikban is valamelyes rend legyen, e végből nem kellene más, mint egy pár feljelentés és egy-két szigorú büntetés, mindjárt meg volna az eredménye. A büntetés csakély 2 hónapi elzárás és 600 korona pénzbüntetés. Tehát jól jegyezzük meg, hogy egy darab tojás 20 fillér, egy liter tej községekben 54 fillér, városban 58 fillér (nem 80 fillér és 1 korona). És a többi maximális ár, amint megállapítottuk. Aki többet kér és elvesz, valamint az is, ki többet ad, szigorúan büntetendő. Akit pedig megbüntetnek, annak nevét szépen ide fogjuk írni az ujságba, hogy lássa a nagy közönség, milyen hazafiatlan uzsorás ma egy árdrágító.

— **A kirabolt erdélyi gyógyszerárak helyreállítása.** Az oláhok által megazállott erdélyrészi városokban és községekben a gyógyszerárak legnagyobb részét kirabolták, a berendezéseket pedig szétrombolták. Tekintettel arra, hogy az elmenekült lakosság visszatérésénél fontos a szétrombolt gyógyszerárak mielőbbi újrarendezése, az Országos Közegészségügyi Tanács javaslatára a belügyminiszter a hadsegélyző hivatal utján a szétrombolt gyógyszerárak tulajdonosainak — akiknek száma huszonnégy — 3200—12000 koronáig terjedő összeget, összesen 170,000 koronát bocsátott rendelkezésre, hogy a gyógyszerárakat sürgősen újból berendezzék és a lakosságot a szükséges gyógyszerekkel állathassák.

— **Rubel és korona.** A krakói cs. és kir. áruforgalmi központ arról értesítette a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarát, hogy a Lublinban székelő cs. és kir. katonai főkormányoságnak folyó évi január hó 29-én 2012. számú rendelete szerint, Lengyelországnak a cs. és kir. katonai igazgatás alatt levő területében 160 rubel 810 korona értékkel számoltatik el.